

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jozefa Hargaša a sudkýň JUDr. Jany Baricovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v právnej veci navrhovateľov: **1. M.**, bytom R., **2. M.**, bytom S., **3. Ž.**, bytom M., **4. K.**, bytom R., **5. V.**, bytom Z. proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Nových Zámkoch**, so sídlom Svätoplukova 1, Nové Zámky, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 15. augusta 2006 č. OPÚ-362-06/9087/AF, o odvolaní navrhovateľa v 1. rade proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp 22/2006-53 zo dňa 2. júla 2008, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp 22/2006-53 zo dňa 2. júla 2008 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre potvrdil podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) rozhodnutie odporcu zo dňa 15. augusta 2006 č. OPÚ-362-06/9087/AF o nepriznaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území N., zapísaným v pozemkovej knihe v PKV č. X. ako parcela číslo X., druh pozemku stavebná plocha vo výmere 4511 m² a v PKV č. X. ako parcela číslo X., druh pozemku stavebná plocha vo výmere 3903 m² z dôvodu, že nárok navrhovateľov nespĺňa podmienky ustanovenia § 1 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 503/2003 Z. z.“) a nespĺňa predpoklady podľa ustanovenia § 3 zákona na vrátenie vlastníctva k pozemkom alebo na náhradu za pozemky. O trovách konania krajský súd rozhodol tak, že odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že správny orgán náležitým spôsobom zistil skutkový stav a správne aplikoval príslušné zákonné ustanovenia. Navrhovatelia si uplatnili reštitučný nárok na navrátenie vlastníctva alebo priznania práva na náhradu

za pozemok na príslušnom pozemkovom úrade v súlade s ustanovením § 5 ods. 1 a 2 zák. č. 503/2003 Z. z.. Ďalej krajský súd uviedol, že nehnuteľnosti parc. č. X. a č. X., ktoré žiadali vydať sú stavebné plochy, ktoré nespĺňajú kritériá ustanovenia § 1, pretože netvorí poľnohospodársky, ani lesný pôdny fond. Taktiež mal prvostupňový súd za preukázané, že predmetné nehnuteľnosti neprešli z pôvodného vlastníka na štát alebo právnické osoby, ale na fyzické osoby v dôsledku kúpnopredajných zmlúv, takže neboli splnené ani podmienky ustanovenia § 3 zák. č. 503/2003 Z.z..

Proti vyššie uvedenému rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ v 1. rade namietajúc neúplne zistený skutkový stav veci. V odôvodnení odvolania navrhovateľ v 1. rade poukázal na to, že prevod vlastníckeho práva k obom parcelám z pôvodných vlastníkov na iné fyzické osoby sa uskutočnil kúpnyimi zmluvami uzavretými v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok a uskutočnil sa v čase, keď obidve parcely boli v trvalom užívaní Československým štátom, JRD N. bez právneho dôvodu, bez vyplatenia náhrady, spôsobom porušujúcim všeobecne uznávané ľudské práva a slobody, čím podľa navrhovateľa v 1. rade boli v obidvoch prípadoch splnené podmienky ustanovenia § 3 ods. 1 písm. m/, n/, o/, p/, j/ zák. č. 503/2003 Z. z.. a z uvedeného dôvodu sa domáhal zrušenia sporných kúpnych zmlúv.

Odporca sa k podanému odvolaniu navrhovateľa v 1. rade nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že odvolaniu navrhovateľa v 1. rade nie je možné priznať úspech.

Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že predmetom uplatneného nároku boli stavebné pozemky v katastrálnom území N., zapísané v PKV č. X. ako parcela číslo X., druh pozemku stavebná plocha vo výmere 4511 m² a v PKV č. X. ako parcela číslo X., druh pozemku stavebná plocha vo výmere 3903 m². Pozemok parc. č. X. bol pridelený na základe registra prídeltov do vlastníctva Š. a manželky A., rod. N. Podľa prídeltovej listiny Ministerstva zemédelstva zo dňa 26. apríla 1937 č. 253642/36-IX./8 bolo zapísané pod č.d. 2862/1937 vlastnícke právo k predmetnej parcele v prospech Š. v 1/2 a manželke A., rod. N. v 1/2 do pozemkovej knihy vl. č. 1100, následne bol vykonaný zápis v tejto vložke v prospech A., rod. O. v 1/2 na základe zápisnice danej v N. zo dňa 20. júna 1957 č. 2Nc 814/57 – 3 titulom skutočnej držby. Následne bola parc. č. X. predmetom kúpnej zmluvy zo dňa 12. novembra 1963 zapísanej v notárskej zápisnici Štátneho notárstva v Nových Zámkoch pod č. NZ 769/63, v zmysle ktorej bol vykonaný zápis v PKV č. X. v prospech kupujúcich, a to Š. v 1/2 a Š., rod. U. v 1/2. Parcela č. X. ako stavebné miesto o výmere 3903 m² bola pridelená na základe registra prídeltov do vlastníctva P. a manželky Z., rod. O.. Podľa zápisnice danej v Novej Vieske dňa 20. júna 1957 č. 2Nc 814/57-3 titulom skutočnej držby bolo zapísané pod č. 742/1957 vlastnícke právo v prospech vdovy Z., rod. O. do pozemkovej knihy vl. č. X. Následne bol vykonaný zápis v tejto vložke na základe kúpnej zmluvy spísanej na Štátnom notárstve v Nových Zámkoch pod č. NZ 915/63 zo dňa 17. decembra 1963 v prospech J. v 1/2 a M., rod. M. v 1/2.

Odporca rozhodnutím zo dňa 15. augusta 2006 č. OPÚ-362-06/9087/AF rozhodol, že navrhovateľa nespĺňajú podmienky ustanovení § 1 a § 3 zák. č. 503/2003 Z. z. na vrátenie vlastníctva k pozemkom alebo na náhradu za pozemky.

Proti tomuto rozhodnutiu podali navrhovatelia opravný prostriedok, v ktorom uviedli, že kúpnopredajné zmluvy boli uzatvorené v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, čím Československý štát porušil všeobecne uznávané ľudské práva a slobody, a tento postup nebol zohľadnený odporcom v napadnutom správnom rozhodnutí.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Predpokladom postupu súdu podľa tretej hlavy piatej časti OSP (*rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov*) je, aby pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní išlo o neprávoplatné rozhodnutie. Všeobecné sudy preskúmajú zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy vydaných v správnom konaní, ktorými správny orgán zasahuje do práv a povinností fyzickej alebo právnickej osoby.

Podľa § 1 zák. č. 503/2003 Z. z., tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré tvoria

- a/ **poľnohospodársky pôdny fond**, alebo **do neho patria** a
- b/ **lesný pôdny fond**.

Podľa § 2 ods. 1 zák. č. 503/2003 Z. z., právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len "rozhodujúce obdobie") spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 503/2003 Z. z., oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na **štát** alebo na **inú právnickú osobu** v dôsledku

a) výroku o prepadnutí majetku, prepadnutí veci alebo zhabaní veci v trestnom konaní, prípadne v trestnom konaní správnom podľa skorších predpisov, ak bol výrok zrušený podľa osobitných predpisov,

b) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme,

c) postupu podľa § 453a Občianskeho zákonníka alebo podľa § 287a zákona č. 87/1950 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení zákona č. 67/1952 Zb.,

d) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov,

e) vyhlásenia zmluvy o postúpení pohľadávok pre prípad vyst'ahovania (tzv. renunciačné vyhlásenie),

f) toho, že občan zdržiavajúci sa v cudzine nehnuteľnosť zanechal na území Slovenskej republiky alebo ktorého majetok prešiel na štát podľa zákona č. 183/1950 Zb. o majetku zanechanom na území Československej republiky osobami, ktoré optovali pre Zväz sovietskych socialistických republík a presídlili na jeho územie,

g) zmluvy o darovaní nehnuteľnosti uzavretej darcom v tiesni,

h) dražobného konania uskutočneného na úhradu pohľadávky štátu,

i) súdneho rozhodnutia, ktorým sa vyhlásila za neplatnú zmluva o prevode majetku, ktorou občan pred odchodom do cudziny previedol vec na iného, ak dôvodom neplatnosti bolo opustenie republiky, prípadne uznanie takejto zmluvy účastníkmi za neplatnú; v takom prípade je oprávnenou osobou nadobúdateľ podľa uvedenej zmluvy, a to aj ak táto zmluva nenadobudla účinnosť,

j) kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok,

k) odmietnutia dedičstva v dedičskom konaní urobeného v tiesni,

l) vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,

m) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,

n) znárodnenia vykonaného v rozpore s vtedy platnými predpismi alebo bez vyplatenia náhrady,

o) prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu,

p) politickej perzekúcie alebo postupu porušujúceho všeobecne uznávané ľudské práva a slobody,

r) odovzdania do vlastníctva družstva podľa osobitných predpisov,

s) prikázania do užívania právnickej osoby na základe zákona č. 55/1947 Zb. o pomoci roľníkom pri uskutočňovaní poľnohospodárskeho výrobného plánu alebo vládneho nariadenia č. 50/1955 Zb. o niektorých opatreniach na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby,

t) prevodu na štát spoločne užívaných singulárnych lesov a lesných družstiev, ak členmi družstva boli aj fyzické osoby; na prevzatie tohto majetku sa použijú osobitné predpisy.

Podľa názoru odvolacieho súdu pokiaľ išlo o druh pozemkov – stavebné plochy, navrátenie vlastníctva k týmto pozemkom predmetný zákon neupravuje. Nároky navrhovateľov teda nespĺňajú podmienky ustanovenia § 1 zák. č. 503/2003 Z. z., a to, že musí ísť o pozemky tvoriace poľnohospodársky pôdny fond, alebo do neho patria alebo lesný pôdny fond. Navrhovatelia nespĺňajú ani predpoklady podľa ustanovenia § 3 zákona

na vrátenie vlastníctva k pozemkom alebo na náhradu za pozemky, nakoľko predmetné pozemky neprešli na štát alebo inú právnickú osobu, ale sú vo vlastníctve fyzických osôb.

Vychádzajúc z uvedených skutočností dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné a námietky v ňom uvedené sú skutkovo i právne bezvýznamné pre rozhodnutie v preskúmvanej veci, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia krajského súdu. Odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 posledná veta OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a s poukazom na § 250l ods. 2 OSP a § 246c ods. 1 veta prvá OSP tak, že ich náhradu účastníkom nepriznal, nakoľko navrhovateľ v 1. rade nemal v odvolacom konaní úspech a navrhovateľom v 2. – 5. rade a odporcovi žiadne trovy nevznikli, ani si ich neuplatnili.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 14. októbra 2009

JUDr. Jozef H a r g a š, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth